

UMEÅ UNIVERSITET

Vad är fred och hur kan vi studera den?

Kunskapsveckan 2023

Patrik Johansson, Statsvetenskapliga institutionen

Hoola Bandoola Band

Fred (Till Melanie)

Är det verkligen fred vi vill ha
till varje tänkbart pris?
Är vi verkligen säkra på det,
att det värsta av allt är krig?

Fred som frånvaro av våld

Direkt våld: fysiskt våld, misshandel, våldtäkt, tortyr, krigföring

Strukturellt våld: diskriminering, förtryck, fattigdom, Apartheid

Negativ fred: frånvaron av direkt våld

Positiv fred: frånvaron av strukturellt våld

Att undersöka fred

Det vedertagna sättet...

	negativ fred	positiv fred
framgång		
misslyckande		

...och dess brister.

	negativ fred		positiv fred
framgång			
misslyckande			

verkliga fall

Konflikter skiljer sig åt i fråga om

- region: Somalia och Etiopien: Afrikas horn
Filippinerna och Indonesien: Sydostasien
- tidsperiod: Vietnamkriget: under kalla kriget
Krigen i fd Jugoslavien: efter kalla kriget
- varaktighet: Nagorno-Karabach 2013: <24 timmar
Syrien: >12 år
- parternas namn: Iran–Irak, Armenien–Azerbajdzjan
Ryssland–Ukraina, Israel– Hamas
- höjd över havet: Afghanistan genomsnitt 1900 m
Västra Sahara genomsnitt 250 m

Men vilka skillnader har vi nytta av att studera?

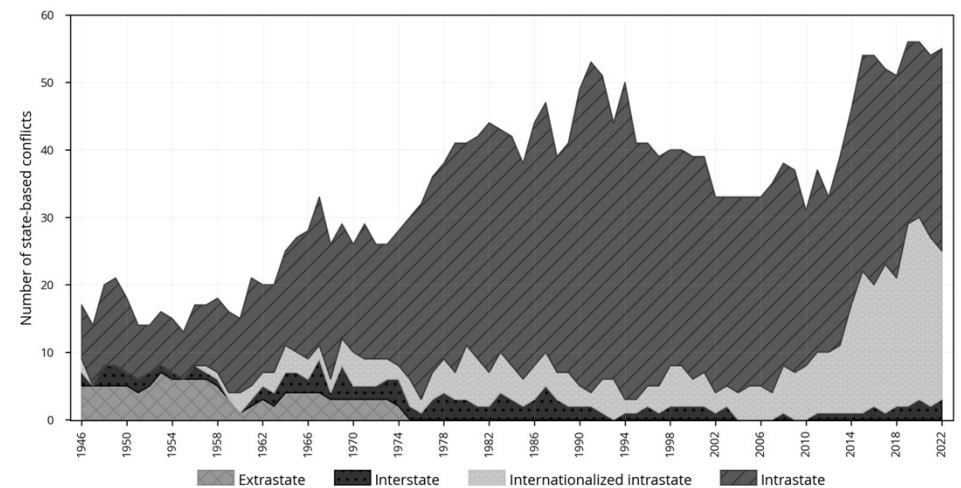

Uppsala Conflict Data Program

“En väpnad konflikt är en konflikt om regeringsmakt och/eller territorium, där användningen av väpnat våld mellan två parter, varav minst en är en regering, leder till minst 25 dödsoffer i strid under ett kalenderår.”

- tvistefråga/oförenlighet
- konfliktparter
- konfliktens intensitet

State-based conflicts by type of conflict (1946-2022)

Based on UCDP 23.1 data

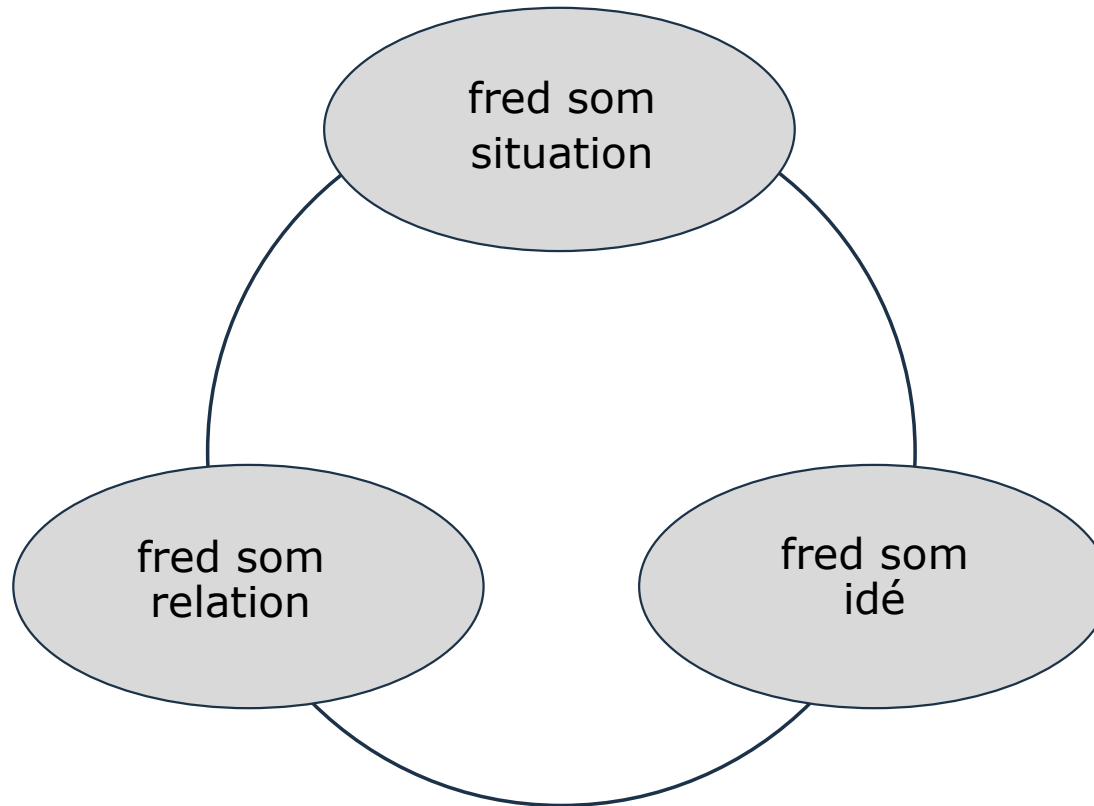
Olika demokratibegrepp

- antikens Grekland: kvinnor och slavar fick inte rösta.
- Sverige under 1900-talet: rösträtt gjordes oberoende av inkomst, kön, fängelsestraff, konkurs, fattigvård, skatteskuld och omyndigförklaring.
- Billström om Turkiet i oktober 2022: "En stat som har en folkvald regering och som har fria val måste betecknas som demokrati."
- Forskare svarar: "Man håller flerpartival men eftersom yttrandefrihet, organisationsfrihet och riktigt fria val saknas, är det ett auktoritärt styre. Belarus, Ryssland, Venezuela, och Rwanda är andra länder med den typen av styre."

Olika sätt att se på fred

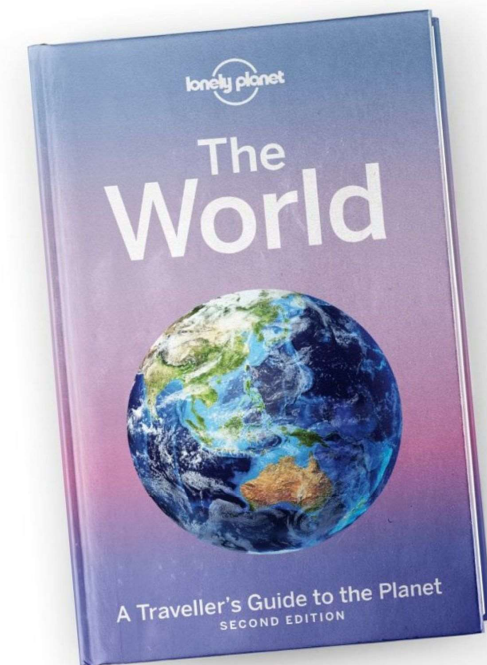
- En situation där sannolikheten för krig är så liten att den inte egentligen ingår i beräkningarna för någon av de berörda. (Boulding)
- Närvaro av politisk och social rättvisa. (Nathan)
- "Delaktig fred" kombinerar frånvaron av krig med ett slut på våld på lägre nivå och massiva kränkningar av mänskliga rättigheter, återställande av statens suveränitet och en måttlig nivå av politisk öppenhet. (Sambanis)
- En dygd, ett sinnestillstånd, en mentalitet som främjar välvilja, tillit och rättvisa. (Spinoza)
- Omständigheter som gör invånarna i ett postkonfliktsamhälle trygga i fråga om liv och värdighet nu och under överskådlig framtid. (Wallenstein)

Varieties of Peace

Hållbar fred

- Stabilitet för att undvika utmaningar
 - fredsbyggande med hjälp av ritningar
- Motståndskraft för att hantera utmaningar
 - fredsbyggande med hjälp av kartor
- Anpassningsförmåga för att utnyttja utmaningar
 - fredsbyggande med hjälp av guideböcker

Frågor?

<http://www.svenskafreds.se/konflikthantering>

11